

GÖRÜNMEZ EMEK:

EV İŞÇİLİĞİ

16 HAZİRAN EV İŞÇİLİĞİ GÜNÜ

06/22

N
HUMAN

GÖRÜNMEZ EMEK: EV İŞÇİLİĞİ

Ev işçileri ekonomiye önemli ölçüde katkıda bulunmasına rağmen katkıları genellikle yok sayılmakta ve görünmez olmaya devam etmektedir. Birçok ev işçisi, yasal güvenceleri olmadan, düşük ücretlerle uzun saatler boyunca çalışmakta ve bu nedenle hem fiziksel, hem psikolojik hem de hukuksal anlamda çeşitli risklerle karşılaşmaktadır. Ayrıca, iş içerisinde cinsel ve sözlü tacizlere maruz kalmakta ve çoğu zaman tür tacizlere yönelik hiçbir koruyucu mekanizmadan yararlanamamaktadır.

Ev işçileri; ILO tarafından çocuklar, yaşlılar ve engelliler için temizlik, yemek pişirme ve bakım, bahçe işleri, araba kullanma gibi değişken görevleri yapan çalışanlar olarak tanımlanmaktadır. İşler değişken olmakla birlikte bu çalışanların ortak özelliği iş yerlerinin "ev" olmasıdır.[1] ILO 189 Sayılı "Ev İşçileri için İnsana Yakışır İş" Sözleşmesinin kabul tarihi olan 16 Haziran, Dünya Ev İşçileri Günü olarak kutlanmaktadır. 2011 yılında kabul edilen ve 2013 yılında yürürlüğe giren bu sözleşme ile Meksika, Brezilya, Belçika gibi birçok ülkede ev işçileri yasal haklara sahip olmuş ve çalışma şartları iyileşmiştir. [2] Dünya genelinde ilerleme her ne kadar umut verici olsa da henüz ev işçiliğinde "İnsana Yakışır" çalışma şartları oluşturulamamıştır.

16 HAZİRAN EV
İŞÇİLİĞİ GÜNÜ

Dünya çapında %76,2'si kadın olan 15 yaş ve üzeri en az 75,6 milyon kişinin ev işçisi olarak çalıştığı bilinmektedir.[3] Bu sayı çalışan nüfusun içindeki oranı %4,5'tir. Ülkeler özelinde bakıldığında ise Arap Emirliklerinde %14,8, Latin Amerika'da %8,4 Avrupa ve Asya'da ise bu oran %1'dir. Her 10 ev işçisinden 8'i ise kayıt dışı istihdam edilmektedir ve bu nedenle sosyal güvenlik sistemlerinin dışında kalmaktadır. Kayıt dışı istihdamda geçtiğimiz 10 yıl içerisinde %16 oranında azalma yaşanmasına rağmen ev işçiliğinde kayıt dışı istihdam diğer sektörlerle göre 2 kat yaygındır ve %81,2 oranındadır. Bu sayılar hala istenen düzeylerin çok uzağındadır. Gelir elde etme konusunda da ev işçiliği insani sınırların altında yaşamaktadır. ILO 2021 yılında hazırladığı raporda ev işçilerinin %22'si asgari ücret uygulamasının tamamen dışındadır ve minimum gelir düzeyinin altındaki ücretlere çalışmaktadır.

Ev işçileri yalnızca çalışan hakları kapsamında sorun yaşamamaktadır: Aynı zamanda yasal boşluklar ve iş tanımının net olmamasından kaynaklı çeşitli psikososyal risklerle de karşı karşıyadır. İş tanımının olmaması ev işçisi çalıştıran kişinin öznel ve gerçekçi olmayan taleplerde bulunmasına neden olmaktadır ve bu durum çalışanların psikolojik sağlığını tehdit etmektedir. Japonya'da yapılan bir araştırmada yüksek iş beklentisinin ev işçilerinin ruh sağlığını olumsuz etkilediği bulunmuştur.[4] Öte yandan ev işçileri iş olarak ev işi yapmasının yanı sıra özel hayatlarında da kendi ev işlerinin sürdürmektedir. Bu iki iş arasında denge kuramamaları durumunda ise stres yaşamaları yüksek bir ihtimaldir. Ev işçisi olmadığı halde ev işlerinin dağılımında eşitsizlik bulunan ve kadının daha fazla ev işlerinin sorumluluğunu aldığı çiftlerde kadınların psikolojik iyi oluşlarının olumsuz etkilendiği bulunmuştur.[5] Cinsiyet eşitliği özelinde de değerlendirilebilecek bu konu ev işçisi kadınların daha fazla stres riski ile karşı karşıya olduklarını göstermektedir.[6] Ayrıca ev işçileri bir sınırlama bulunmadığı için çok uzun saatler çalışmaktadır. Örneğin Kuveyt'te ev işçileri haftada ortalama 78-100 saat çalıştığı Nepal'de ise günde 12 saatin üzerinde çalışma saatleri olduğu bilinmektedir.[7] Halbuki haftalık 30 saatin üzerinde çalışmanın psikososyal açıdan iyi oluşu olumsuz etkilemektedir. [8]

EV İŞÇİLİĞİNİN GÜVENLİ BİR İŞ ALANI OLMASI İÇİN GETİRİLEN ÖNERİLER

Ev işçiliğinde insani ve yasal standartların getirilmesi başta ILO olmak üzere birçok uluslararası kuruluşun ve ülkenin öncelikli beklentisidir. Bu kapsamda çeşitli çalışmalar yapılmakta ve bu iş alanının geliştirilmesi için öneriler getirilmektedir. ILO'nun önerilerinin de yer aldığı Ev işçiliği mesleğinin gelişebilmesine katkı sağlayacak bazı öneriler şu şekilde özetlenebilir.[9],[10],[11]

- Ev işçiliğinin yasal olarak tanınması
- ILO 189 Sayılı "Ev İşçileri için İnsana Yakışır İş" Sözleşmesinin imzalanması
- Çalışma saatlerinin azami sınırlarının belirlenmesi
- Çalışma saatlerinin ücretlendirme ile uyumlu olması
- Aynı ödemenin sınırlarının yapılandırılması ve ölçülebilir hale getirilmesi
- Ev işçilerinin maruz kaldığı psikososyal risklerin belirlenmesi
- Ev işçilerine maksimum güvenlik sağlayan ve maruz kaldığı taciz ve şiddet olaylarını önleyebilecek sistemler geliştirilmesi
- Ev işçilerinin hakları konusunda bilgilendirilmesi
- Ev işçiliğine yönelik istatistiklerin oluşturulması ve çalışan haklarının izlenmesi

REFERANSLAR

- [1] ILO. (n.d.). Ratifications of ILO conventions: Ratifications by Convention. Www.ilo.org. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:11300:0::NO::P11300_INSTRUMENT_ID:2551460
- [2] ILO Türkiye. (2021). On yıl oldu ama ev işçileri hala eşitlik ve insana yakışır iş için mücadele ediyor. Www.ilo.org. https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_803027/lang--tr/index.htm
- [3] ILO. (2021). Making decent work a reality for domestic workers. Progress and prospects ten years after the adoption of the Domestic Workers Convention, 2011 (No. 189). Www.ilo.org. https://www.ilo.org/global/topics/domestic-workers/publications/WCMS_802553/lang--en/index.htm
- [4] Claffey ST, Mickelson KD (2009) Ev işi ve Sıkıntı Bölümü: Çalışan Anneler için Algılanan Adaletin Rolü. Cinsiyet Roller 60: 819-31.
- [5] Harryson, L., Strandh, M., & Hammarström, A. (2012). Domestic Work and Psychological Distress—What Is the Importance of Relative Socioeconomic Position and Gender Inequality in the Couple Relationship? PLoS ONE, 7(6), e38484. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0038484>
- [6] Claffey ST, Mickelson KD (2009) Ev işi ve Sıkıntı Bölümü: Çalışan Anneler için Algılanan Adaletin Rolü. Cinsiyet Roller 60: 819-31.
- [7] Human Rights Watch. (n.d.). Decent Work For Domestic Workers: The Case For Global Labor Standards. https://www.hrw.org/sites/default/files/related_material/HRW_ILO_brochure_lores.pdf
- [8] Maeda, E., Nomura, K., Hiraike, O., Sugimori, H., Kinoshita, A., & Osuga, Y. (2019). Domestic work stress and self-rated psychological health among women: a cross-sectional study in Japan. Environmental Health and Preventive Medicine, 24(1). <https://doi.org/10.1186/s12199-019-0833-5>
- [9] ILO. (2021). Making decent work a reality for domestic workers. Progress and prospects ten years after the adoption of the Domestic Workers Convention, 2011 (No. 189). Www.ilo.org. https://www.ilo.org/global/topics/domestic-workers/publications/WCMS_802553/lang--en/index.htm
- [10] ILO. (2019). ILO Strategy on domestic work (Domestic workers). Ilo.org. <https://www.ilo.org/global/topics/domestic-workers/strategy/lang--en/index.htm>
- [11] Human Rights Watch. (n.d.). Decent Work For Domestic Workers: The Case For Global Labor Standards. https://www.hrw.org/sites/default/files/related_material/HRW_ILO_brochure_lores.pdf

Psikolojik Saęlık ve Gvenlik zmleri

İletiřim

N_HumaN

Adalet Mah. Manas Bulvarı No:39 Folkart Towers B Kule

Kat:31 Bayraklı/İzmir

0232 390 91 97

(0535) 624 90 35

www.nhumandanismanlik.com

info@nhumandanismanlik.com